MAS-regel

Fall och fallprevention

Framtagen av socialförvaltningen
Gäller från och med 2024-06-03

Region Gotland
Besöksadress Visborgsallén 19
Postadress SE-621 81 Visby
Telefon +46 (0)498 26 90 00
E-post regiongotland@gotland.se
Org nr 212000-0803
Webbplats www.gotland.se

Fall och fallprevention

Innehåll

Fall och fallprevention 1

1. Syfte 3

2. Definition 3

3. Åtgärder vid fall och fallskada 3

3.1 Omvårdnadspersonal 3

3.1.1 Omvårdnadspersonal i ordinärt boende/mobilt team LSS/boendestöd SoL 3

3.1.2 Omvårdnadspersonal på särskilt boende SoL/servicebostad LSS och gruppbostad LSS/ bostad med särskild service SoL 3

3.2 Sjuksköterska/distriktsköterska 4

3.2.1 Sjuksköterska/distriktsköterska ordinärt boende/servicebostad LSS/boendestöd SoL 4

3.2.2 Sjuksköterska/distriktsköterska på särskilt boende SoL/gruppbostad LSS och SoL 4

3.3 Arbetsterapeut och fysioterapeut/sjukgymnast 4

3.3.1 Arbetsterapeut och fysioterapeut/sjukgymnast i ordinärt boende/servicebostad LSS/Boendestöd SoL/Daglig verksamhet LSS 4

3.3.2 Arbetsterapeut och fysioterapeut/sjukgymnast särskilt boende/gruppbostad LSS och SoL 5

3.4 Verksamhetschef/enhetschef 5

4. Åtgärder vid upprepade fall 5

5. Dokumentation 6

6. Samtycke 6

1. Syfte

Att tydliggöra hur fall uppmärksammas, hanteras och förebyggs inom socialförvaltningens verksamheter.

2. Definition

- Ett fall är en händelse då en brukare/patient oavsiktligt hamnar på golvet eller marken.
- En fallskada är när en skada uppstått på grund av ett fall, likställs med olyckshändelse.
- En vårdskada är när fallskadan hade kunnat undvikas om adekvata åtgärder hade vidtagits vid patientens kontakt med hälso- och sjukvården.

3. Åtgärder vid fall och fallskada

3.1 Omvårdnadspersonal

3.1.1 Omvårdnadspersonal i ordinärt boende/mobilt team LSS/boendestöd SoL

- Ta hand om den som fallit
- Analysera fallsituationen
- Vid minsta misstanke om skada kontakta sjukvård för att få hjälp med bedömning och åtgärd.
- Om fallet har hänt i samband med en insats enligt SoL/LSS eller HSL eller om medicintekniska produkter har varit inblandade ska en avvikelse upprättas i avvikelsehanteringssystemet. Avvikelsen kan vara en vårdavvikelse eller en SOL/LSS-avvikelse beroende på när och hur och vid vilken insats som fallet har skett.
- Oavsett om fall har skett i samband med insats eller om brukaren har fallit själv i hemmet ska kontakt tas med fysioterapeut och/eller arbetsterapeut i hemsjukvården. Detta för bedömning om åtgärder ska sättas in för att förebygga fler fall. Innan kontakt tas ska samtycke inhämtas av den enskilde.
- Dokumentera i SoL- eller LSS-journal

3.1.2 Omvårdnadspersonal på särskilt boende SoL/servicebostad LSS och gruppbostad LSS/ bostad med särskild service SoL

- Ta hand om den som fallit
- Analysera fallsituationen
- Kontakta tjänstgörande sjuksköterska för att få hjälp med bedömning och åtgärd
- Upprätta avvikelse i avvikelsehanteringssystemet vid samtliga fall. Avvikelsen kan vara en vårdavvikelse eller en SOL/LSS-avvikelse beroende på när och hur och vid vilken insats som fallet har skett.
- Skicka en rehabkontakt/meddelande till fysioterapeut/arbetsterapeut om att ett fall inträffat.
- Dokumentera i SoL- eller LSS-journal

- Registrera fall i Senior Alert (omvårdnadspersonal eller legitimerad personal)

3.2 Sjuksköterska/distriktsköterska

3.2.1 Sjuksköterska/distriktsköterska ordinärt boende/servicebostad LSS/boendestöd SoL

- Stödja och hjälpa omvårdnadspersonalen vid behov
- Genomföra åtgärder, inom det egna ansvarsområdet samt vid behov genom samarbete med övriga professioner, för att förebygga fall
- Kontakta vid behov läkare och/eller fysioterapeut – arbetsterapeut
- Dokumentera i patientjournalen
- Om sjuksköterska uppmärksammar fallet ska avvikelse upprättas om fallet skett i samband med en insats enligt HSL eller om medicintekniska produkter varit inblandat i situationen. Avvikelsen kan vara en vårdavvikelse eller en SOL/LSS-avvikelse beroende på när och hur och vid vilken insats som fallet har skett.
- Registrera fall i kvalitetsregistret Senior alert och formulera åtgärder i samarbete med övriga professioner.

3.2.2 Sjuksköterska/distriktsköterska på särskilt boende SoL/gruppbostad LSS och SoL

- Bedöma fallet
- Stödja och hjälpa omvårdnadspersonalen vid behov
- Analysera fallsituationen
- Kontakta vid behov läkare och/eller fysioterapeut - arbetsterapeut
- Genomföra åtgärder, inom det egna ansvarsområdet samt genom samarbete med övriga professioner, för att förebygga fall
- Ansvara för att anhöriga/närstående blir informerade
- Dokumentera i patientjournalen
- Registrera fall i kvalitetsregistret Senior alert och formulera åtgärder i samarbete med övriga professioner.

3.3 Arbetsterapeut och fysioterapeut/sjukgymnast

3.3.1 Arbetsterapeut och fysioterapeut/sjukgymnast i ordinärt boende/servicebostad LSS/Boendestöd SoL/Daglig verksamhet LSS

- Stödja och hjälpa omvårdnadspersonalen vid behov
- Genomföra åtgärder, inom det egna ansvarsområdet samt vid behov genom samarbete med övriga professioner, för att förebygga fall
- Om fysioterapeut eller arbetsterapeut uppmärksammar fallet ska avvikelse upprättas om fallet skett i samband med en insats enligt HSL eller om medicintekniska produkter varit inblandat i situationen. Avvikelsen kan vara en vårdavvikelse eller en SOL/LSS-avvikelse beroende på när och hur och vid vilken insats som fallet har skett.

- Vid kontakt från omvårdnadspersonal ska kontakt med patienten tas och vid behov utförs hembesök för bedömning om åtgärder ska sättas in för att förebygga fler fall.
- Dokumenterar i patientjournalen
- Om patienten är inskriven i hemsjukvården ska fall registreras i Senior Alert och åtgärder formuleras,
- För patienter som inte är inskrivna i hemsjukvården ska vid behov kontakt tas med patientens vårdcentral för eventuell fortsatt utredning.

3.3.2 Arbetsterapeut och fysioterapeut/sjukgymnast särskilt boende/gruppbostad LSS och SoL

- Bedöma skadan
- Stödja och hjälpa omvårdnadspersonalen vid behov
- Analysera fallsituationen
- Genomföra åtgärder, inom det egna ansvarsområdet och i samarbete med övriga professioner, för att förebygga fall
- Dokumenterar i patientjournalen
- Registrera fall i kvalitetsregistret Senior alert och formulera åtgärder i samarbete med sjuksköterska/distriktsköterska (legitimerad personal eller omvårdnadspersonal)

3.4 Verksamhetschef/enhetschef

- Ansvara för att rutinen är känd
- Skicka vid behov avvikelsen vidare till de personer som ska delta i utredningen av fallet.
- Säkerställ att berörd rehabpersonal är informerade och inkopplade på ärendet.
- Bevaka och följa upp fall och fallskador och vid behov vidta åtgärder för att förebygga fler fall
- Se till att kontakt tagits med rätt kompetens.
- Se till att avvikelse är upprättad när det är tillämpligt.
- Rapportera årligen fall och fallskador i patientsäkerhets- och kvalitetsberättelsen

4. Åtgärder vid upprepade fall

Då en patient/brukare fallit vid upprepade tillfällen under en tidsperiod ska detta meddelas samordnande fast vårdkontakt. Om den fasta vårdkontakten finns i socialförvaltningens verksamheter ska denne göra en bedömning om teammöte behövs. Den fasta vårdkontakten ansvarar för att sammankalla till teammöte där förutom patienten/brukaren, till exempel kontaktpersonal/fast omsorgskontakt, sjuksköterska/distriktsköterska, fysioterapeut och arbetsterapeut kan delta. Fast läkarkontakt ska informeras och om möjligt delta. Tillsammans går teamet igenom troliga orsaker till varför fall inträffat. Vid behov ska en SIP upprättas.
Om den samordnande fasta vårdkontakten finns i hälso- och sjukvårdsförvaltningens verksamheter ska denne meddelas för att ha möjlighet att göra bedömning om vidare åtgärder.

Patientens/brukarens vårdkontakter i socialförvaltningen kan vid behov upprätta SIP även om den samordnande fasta vårdkontakten finns i hälso- och sjukvårdsförvaltningen.

5. Dokumentation

Legitimerad personal dokumenterar i patientjournal. Vid behov fördelas åtgärder till omvårdnadspersonalen.

Enhetschef och/eller omvårdnadspersonal dokumenterar händelsen och de kontakter som tas, i SoL-/LSS journalen.

6. Samtycke

- Samtycke från brukaren ska inhämtas och dokumenteras innan kontakt tas med arbetsterapeut/fysioterapeut i ordinärt boende om brukaren inte är känd för dem. Om brukaren nekar till att kontakt ska tas behöver det också dokumenteras i SoL/LSS-journalen.
- För att underlätta hantering i en fallsituation bör samtycke för kontakt med hemsjukvården/vårdcentral inhämtas i samband med verkställighet.
- I de fall som arbetsterapeut eller fysioterapeut efter bedömning behöver ta kontakt med vårdcentral eller slutenvård ska samtycke inhämtas och dokumenteras.